

לקחה מזב

פרשת נצבים-וילך התשס"ו

יצא לאור ע"י רשת מוסדות 'מזב' בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

6:48	הדלקת נרות שבת ניו יורק
8:16	מציאת שבת
9:08	מזק"ש מג"א
9:44	מזק"ש גר"א
12:51	חצות

עשה אתכם כליה, והרי אתם קיימים לפניו.
(רבי יעקב ניימן)

"כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום... ואת אשר איננו פה עמנו היום"
(כט, טז-טז)

"את אשר ישנו פה-ה", סופי האותיות עולה "יתורה", וכן "ואת אשר איננו פה-ה", עולה "תורה", כי אלה גם אלה, אלו הנמצאים עמנו היום, ואלו שלא, עמדו כולם לקבל התורה בהר סיני.

"אתם נצבים... את אשר ישנו פה... ואת אשר איננו פה"
(כט, טז-טז)

מפרש בעל "נתיבות שלום": "ישנו פה" – אלו היצרים הגלויים, הידועים גם לאדם עצמו וליוצרו; "איננו פה" – הם היצרים האפלים והסמויים, הדחף אל הרע שבת-הכרה, אותם אין מכיר אפילו האדם עצמו, אינו מכיר את אויבו בנפש ובכלל אינו מעלה על דעתו שמתחולל בנפשו מאבק כלשהו בענינים הנסתרים. אולם לפני הקב"ה הכל ניצב חי וגלוי ביום הדין—"אתם נצבים היום כו ו ל כ ס".

"ואמר הדור האחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם והנכרי אשר יבוא מארץ רחוקה"
(כט, כא)

סח רבי חיים הלוי מבריסק: השווה הכתוב את "הדור האחרון", את בניכם אשר יקומו מאחריכם, "לינכרי מארץ רחוקה", ואין לך חזון נבואי לאחרית הימים קשה ממנו, זהו שיא כל הצרות, שה"דור האחרון", הדור היהודי הצעיר יידע כל-כך מעט על התורה ועל היהדות, בדיוק כפי שידוע "הנכרי אשר יבוא מארץ רחוקה".

"ושבת עד ה' אלהיך ושמת בקולו"
(ל, טז)

אל רבי אברהם-יהושע-השל, "האוהב ישראל" מאפסטה, בא יהודי עבריין שנכשל בכל עבירות חמורות שבתורה וביקש להורות לו דרך תשובה. התרגש הצדיק ונהם במרירות: יהודי שהתנהג כל כך לא יפה כלפי אביו שבשמים, כלום תקוה יש לו עוד?

אולם תוך כדי דיבור חזר ושאל בקול אדיר: אכן, הוא יבקש מהשם יתברך: "השיבנו ה' אליך ונשובה, חדש ימינו כקדם", קדיים – נוטריקון: קיין, דיוד מינשה, שנכשלו בגי החמורות ולא נעללו בפניהם שערי תשובה. כן, הוא יכול עדיין לשוב, הוא עוד ישוב, כי לא ידח ממנו ידח...

המשפט, על חיצוניותו ופנימיותו, על העבר והעתיד שלו.

"ולא אתכם לבדכם אנכי כורת את הברית הזאת"
(כט, טז)

מפרש הרבי ר' חיים-מאיר מוויז'ניץ: בזמן שאתם "לבדכם", איש איש לבדו, אינכם מאוחדים, אינני כורת ברית. הברית בינינו רק כשאתם מלוכדים יחדיו, באחוה ורעות...

"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם"
(כט, טז)

"למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקלות, לפי ששמעו ישראל מאה קלות חסר שתיים... הוריקן פניהם ואמרו מי ויכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם, אתם נצבים היום, הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קיימים לפניו."
(רש"י, ממדרש אגדה)

מה ביקש משה בפיוסם, הלא הקלות ניתן על מנת שימנעו מחטוא, ומה כאן מקום לפייסם שהקלות לא יתבצעו כלל.

אלא, לפי שכל מטרת הקלות היתה שייראו, הרי כיון שהוריקו פניהם והגיעו לכלל יראה, שוב אין צורך בקלות גופן. זהו שנאמר להלן "והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי", כלומר, שאינו ירא מהקלות, לפיכך "ורבצה בו כל האלה הכתובה בספר הזה", כי הוא אכן ראוי גם לקלות עצמן. אבל מי שכבר ירא מהן, שוב לא יבואו עליו הקלות, לכן פייסם משה.
(רבי ליב חסמון)

☆☆☆☆☆

באופן אחר: הטור בהלכות ראש השנה אומר "מנהגו של עולם, אדם שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו ואין חותך ציפרניו, לפי שאינו יודע איך יצא בדינו. אבל ישראל אינו כן, לובשים לבנים ומתעטפים לבנים, ומגלחים וכו', ואוכלים ושותים בראש השנה, לפי שיודעים שהקב"ה יעשה להם נס". מבאר הסבא מקלם, שאף שכל יחיד ויחיד צריך לפחד על עצמו מיום הדין, ואין לו לסמוך על הנס, אבל כלל ישראל בטוחים הם שיעשה להם נס. לפיכך העצה היא, שהיחיד יראה להיות קשור לרבים, על-ידי זיכוי הרבים, שיהיו צריכים לו, והרבים בטוחים שיעשה להם נס.

כך אמר להם משה לישראל "אתם נצבים היום כולכם", כולכם דייקא, היינו משום שכולכם מאוחדים באגודה אחת, לכן עשה לכם הקב"ה נס, ואף ש"הרבה הכעסתם למקום" – "לא

פנינים לפרשת נצבים

"אתם נצבים ביום"
(כו, א)

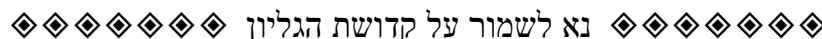
"הקלות והיסורין מקיימין אתכם ומציבין אתכם לפניו". (רש"י).
שעה שגדלה הקטגוריה על ישראל, והדרישה לכלותם בשל עוונותיהם עולה לפני ה', עד שכביכול תש כחו מלהשתיקה, בהעדר כל זכות היכולה לעמוד כנגדו, מה עושה הקב"ה כדי להצילם. מקים עליהם רודפים לצערם ולרודפם, וכיון שישראל נרדפים, ומדת ההנהגה העליונה היא "והאלקים יבקש את נרדף" (קהלת ג, טו), אפילו צדיק רודף רשע, ממילא ניצלים ישראל ממוקטריהם. כך נמצא שדוקא היסורים מקיימים אותם ומציבים אותם לפני ה'.

"אתם נצבים היום כולכם ראשיכם שבטיכם זקניכם... טפכם נשיכם"
(כט, טז)

מפני מה הוצרך להדגיש במיוחד את ראשי השבטים והמנהיגים. כי בסופו של דבר עם כל אחד יבא במשפט, האם מילא תעודתו בתפקידו ומשרתו, וראשי העם אחריות הצבור עליהם. כמו שנאמר בלשון התפילה "מעשה איש – ופקודותיו", וביארו הגר"ח מוולוז'ין, כמו "פקודת שומרי משמרת הקודש" (במדבר ג, לב), וכן "ופקודת אלעזר וגו'" (שם ד, טז), שהוא לשון התמנות למלא תעודה ומשרה קבועה. כך דנים מעשה האיש "ופקודותיו", כלומר, גם את המשרה שלו, האם מילא אותה כראוי. כגון הרב לתלמידיו, והאב לבניו, האשה לבייתה וילדיה, האם דאגו ועשו למען ילכו בדרכי התורה. לפיכך היה מקום להעמיד הראשים במיוחד בברית, ולהזהירם על אחריותם למלא פקודתם המיוחדת, מלבד חובתם מצד עצמם.
(רבי צבי הירש פרבר)

"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם"
(כט, טז)

סח רבי אברהם מסלונים: צא ולמד מיצוי עומק הדין של מעלה – כפי שאמרו בזהר הקדוש: "היום" דא ראש השנה! – שבשר-ודם דרכו להיות חקוק בזכרונו רק ההוה, ואילו הקב"ה שהוא למעלה מן הזמן עומד נכחו כל מה שהתרחש עם האדם בכל תקופותיו ושנותיו מיום היוולדו ועד יום מותו. וזה שכתוב "אתם נצבים היום כולכם לפני ה'". ביום הדין מתייצב האדם כולו לפני מלך

"והיה בשמעו את דברי האלה הזאת התברך בלבבו וגו', לא יאבה ה' סלח לו כי אז יעשן"
(כט, יח, ט)
פעם בשבת פרשת נצבים, פתח רבי שלמה הלברשטאם זצ"ל (בן בנו של רבי חיים מצאנז זצ"ל בעל שו"ת "דברי חיים") ודרש במקרא "והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה ליי" – יש קלי דעת הסבורים שאין צורך לקיים תורה ומצוות בפועל, די לאדם בזה שיש לו לב טוב, לב יהודי חם, מלא חמלה וחנינה ואין אלו אלא דברי הפושע שנוכר בתורה, המתברך "בלבבו". די לו בזה שיש לו לב יהודי טוב. ואשר "לא יאבה ה' סלוח לו" – הוא עצמו אינו רוצה שה' יסלח לו, כי בהתאם להבנתו, אין פה בכלל על מה לסלוח, הרי לב טוב יש לו והוא נקי מעוון.
אולם הכתוב אינו מסכה על אחריתו: "כי אז יעשן ה' וקנאתו באיש ההוא".

(מרבצי תורה מעולם החסידות)

"הנסתרות"
(כט, כח)
אפשר לרמז, דצריך האדם בעשותו המצוות או בעוסקו בתורה. שיהיו פיו ולבו שוין, דזהו העיקר, אבל אם מעשיו משפה ולחוץ, לריק יגע, וזהו שאומרים בכל יום בתפלה "לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר כבגלו", וע"ז צריך האדם להיות זהיר ביותר.
וזה"ש "הנסתרות לה' אלקינו", דהיינו המחשבות שאין מכיר בהם כ"א ה' אלקינו. "והנגלות – שהם המעשים שנגלים – לנו ולבנינו". צריך האדם לשתף שניהם כדי "לעשות את כל דברי התורה הזאת", דלא שייך קיום התורה והמצוות כ"א כשהיו הפה והלב שוין. (פתוחי חותם)

"לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה... כי קרוב אליך הדבר מאד"
(ל, יב-יד)
שאלו היתה בשמים היית צריך עלות אחריה וללמדה
סח האדמו"ר בעל "חידושי הרי"מ" מגור: אדם מישראל שחפץ באמת להידבק בתורה, עד שאפילו אם היתה בשמים או מעבר לים היה מוכן לילך אחריה כדי להשיגה – אליו היא באמת קרובה מאד.

"מי יעבר לנו אל עבר הים"
(ל, יג)
משמו של רבי עקיבא אייגר אמרו: הכל חוצים את הים, אבל עדיין לא פילס אדם בו דרך...

סג
ומרגלא בפי רבי מרדכי מלכוביץ: בלא הקב"ה אי אפשר לעבור אפילו את מפתן הבית, עם הקב"ה יכולים לחצות גם את האוקיינוס הגדול...

"והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה"
(ל, א)
כבר הזכרתי (ויקרא כו, טז) כי הפרשה הזאת עתידה, כי כל עניניה לא היו ולא נבראו, אבל הם עתידים להיות. (רמב"ן)

סג
הפרשה הזאת עתידה לבא, כי לא נתקיימו יעודיה לא בבית ראשון ולא בבית שני, והיא כלל נחמתנו ותקוננו, והיא תרופה כללית לכל צרותינו. ולהיותה יסוד התורה כלה ופנתה, ראה אחרי הברית והאלות אשר זכר לישראל, שלא

יתאשו בלבם לאמר שאחרי חטאם אל האלהים תכזב תוחלתם, ומי הוא זה אשר לא יחטא, ואנה יולך את חרפתו, ומה יעשה כי יקום א-ל להענישו בכל אלות הברית. לזה הודיעם כי יש להם גם אחרי החטא תקון ותרופה יצילם ממות הקללות ועונשם, והוא התשובה, וז"א והיה כי יבאו עליך וגו'.

(אברבנאל)

"כי ישוב ה' לשוש עליך לטוב"
(ל, ט)
את זו דרש רבי מנדלי מוויטבסק, וישא משלו:
אדם אוהב את בנו הקטן, ואם מכה אותו, אם מייסרהו על משוגתו, הן מתוך אהבה גרידא הוא מכהו. אבל התינוק בוכה, והצער שלו נוגע ללבו של אבא, והוא וטלו בורעותיו ומפייסו על ההכאות, ומנשקו... זהו שאמר ישעיה: "אודך ה' כי אנפת בי, ישוב אפך ותנחמני". תחילה "אנפת בי", האף הוא רק בי, רק נחלתי, רק אני סבור שזה "אף" ולאמיתו של דבר לא עשית זאת אלא מתוך אהבה, אבל אחרי שאני מצטער, "ישוב אפך", האף חוזר אליך כביכול, אף אתה מצטער כאילו היה זה "אף" – "ותנחמני".
במדה זו ישוב ה' לשוש עלינו לטוב!

"ושבת עד ה' אלקיך... בכל לבבך ובכל נפשך"
(ל, ב)
דרש הגאון רבי חיים מוולוז'ין בענין התשובה: חז"ל אמרו (ע"ז יז, א) שכל הפורש ממנינות מת. ומשמע בגמרא, שגם מי ששקוע ראשו ורובו בעבירות חמורות שהורגל בהם משך ימים ארוכים, ואפשר שיצטרך גם למות מתשובה, בכל זאת צריך לקבל על עצמו מסירת נפש למען התשובה.

זהו שאמר הכתוב "ושבת עד ה' אלקיך... בכל לבבך ובכל נפשך", היינו, אפילו הקב"ה נוטל את נפשך על-ידי התשובה, אע"פ כן מחוייב אתה למסור הנפש ולשוב מחטאיך. (דרשת מהר"ח, ד"א ירמיה. בס' "כל הכתוב לחיים") הוא בעמ' רמ, ד"ה וז"ש). (רבי חיים מוולוז'ין)

"לא בשמים היא... ולא מעבר לים היא... כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו"
(ל, יב-יד)
במזון הגוף הכלל הוא, שככל שהדבר יותר נצרך לחיי האדם, כך יותר קל להשיגו ויותר הוא מצוי בשפע. כגון, אויר לנשימה, אשר הוא ההכרחי ביותר לחיות האדם, ולפיכך הוא מצוי בכל מקום ובכל זמן. אחריו המים, אשר משום נחיצותם לבריות הם מוכנים ומזומנים להן, ללא טרחה יתירה.

בא הכתוב ומלמדנו שכמו כן הוא במזון הנפש. אשר כל כך חיונית היא התורה עבור האדם, עד שהיינו חייבים לעלות אחריה השמימה, או לנדוד אל מעבר לים, כדי להשיגה. אלא שדוקא משום נחיצותה, לפיכך "לא בשמים היא", ואף "לא מעבר לים היא", רק "בפיך ובלבבך לעשותו". שכן ממש כאויר לנשימה, המצוי בכל עת וכל מקום, שאם לא כן הרי עד שיטרח להשיגו ימות חלילה, כך התורה, משום שפנש האדם זקוקה לה בכל עת ומקום, לפיכך היא כל-כך קרובה אליו, ממש בפיו ובלבבו, ללמדה ולקיימה.

(רבי מאיר מיכל רבינוביץ, "המאיר לעולם")

"כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו"
(ל, יז)

אמרו חז"ל "יש קונה עולמו בשעה אחת" (עבודה זרה י, ב). ונראה לבאר הכונה על דרך רמז, שיש קונה עולמו לחיי עולם הבא, בשעה אחת שהוגה בתורה כל יום. שאף אם בשאר שעות היום נצרך לעסוק לפרנסתו ולמחייתו, כיון שדעתו ולבו נתונים לתורה, ורצונו שיכול לקבוע עתים לתורה, לשמור מצוותיה ולגדל גם את בניו לתורה, הרי זה כאילו עסק כל היום בתורה, כידוע מחז"ל כמה פעמים.

זהו שאמר הכתוב "כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו". אם יאמר בפיו ויהרהר בלבו, שמכוון בכל מעשיו כדי שיוכל לעבוד את ה' ולקיים מצוותיו, כי אז גם השעות שעסק בעניני העולם נחשבים לו לקיום התורה, וזה כבר באמת קרוב מאד אל האדם. (רבי אלכסנדר משה לפידות)

"אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך"
(ל, ז)
פירוש: אפי' אם ישקע אדם כולו בתאוות עוה"ז ח"ו, והיה נדח מהתורה, אבל עדין תופס בקצה השמים – בנקודה איזו שהיא – אפי' ניצוץ רוחני קטן בקצה הרוחניות, גם "משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך" (לב אליהו).

"את לבבך ואת לבב"
(ל, ח)
ר"ת אלול.
לכן נהגו להשכים ולהתפלל סליחות מר"ח אלול ואילך. וכן (תהלים כ"ו) "לולי האמנתי לראות בטוב ה', "לולא" אותיות אלול, שמאלול ואילך חרדתי נגד ה'." (בעה"ט)

פנינים לפרשת וילך

"וילך"
(לא, א)
לעולם קורין "אתם נצבים" קודם ר"ה, ולכן כשר"ה ביום ב' ג' יש ב' שבתות בין ר"ה לסוכות, צריכין לחלק נצבים וילך, כדי שיקראו וילך בין ר"ה לצום כפור, והאזינו בין צום כפור לסוכות, וסי' (עפ"י דניאל א' ה') ב"צ המלך פת וילך. (פי', המלך היינו ר"ה שאומרים המלך המשפט, כשחל ביום ב' או ג', פת וילך, מלשון (ויקרא ב' ו') "פתות אותם פתים", שמחלקים נצבים וילך לשתיים – משנה ברורה). (טור - או"ח תכ"ח)

סג
פירש רב נסים הגאון, דהאי דמחלקים "וילך" מ"אתם נצבים" כשיש שתי שבתות בין ר"ה לסוכות בלא יו"ט, אע"פ שהיא פרשה קטנה, ומחברין מטות ומסעי שגדולות יותר, היינו משום דבעינן שיתמו שנה וקללותיה, שיש קללות ב"אתם נצבים", ואין אנו רוצים שיכנסו תוכחות של שנה שעברה בשעה הבאה.

ונראה לר"י, דלחכי אנו קורין לעולם "אתם נצבים" לפני ר"ה, כדי להפסיק בפרשה בין קללות דשנה שעברה ד"והיה כי תבוא" לשנה הבאה. ולכן נמי לעולם אנו קורין במדבר לפני עצרת, כדי להפסיק בה בין קללות ד"אם בחוקותי", לעצרת, שהוא ר"ה לפירות

האילן שנדונין על הפירות, והכי איתא במס' מגילה (דף ל"א): דקורין קללות שבתורת כהנים לפני עצרת.

יואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" (לא, יח)

"הסתר אסתיר" היינו ביטוי להסתרה כפולה: א. שהקב"ה כמו שאינו רואה בצרתם, כמו שכתוב "ומצאווה צרות רעות ורבות" – והיינו שהוא יתברך אינו רואה אותנו כביכול. ב. שהוא נסתר מעינינו, שאיננו רואים את השגחתו עלינו.

(הגר"א קוטלר)

ספס

לחדרו של רבי ברוכ"ל ממז'בוז' התפרץ נכדו הקטן מתייפח בבכי. הסבא שאל אותו: למה תבכה? והזאטו שהוא יתברך עם חברי ב"מחבואים", אני התחבאתי וכולם צריכים היו – לפי כללי המשחק – לחפש אחרי, אך הנה כבר חלפו כמה שעות שאני נחבא והם בגדו בי, אף אחד אינו מחפש אותי...

לשמע דברי היונקא התייפח סבא אף הוא בבכי סוער:

הלא אף הקב"ה בוכה במסתרים, מדוע לא מחפשים אותו? כתוב "יואנכי הסתר אסתיר פני", למה הוא מסתתר מפנינו אם לא בשביל שנחפש אחריו? כפי שכתוב: "ובקשתם משם את האלקים ומצאתם, כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך".

אומר ה': אם תבקשו אותי, תמצאוני – ואף אחד איננו מחפש....

יוענה כתבו לכם את השירה הזאת" (לא, יט)

"יוענה כתבו לכם השירה הזאת" – מארת השירה להראות שכל הפורענות שבאות על העולם אינם במקרה, אלא בהשגחה מכוונת מצד ה'. והשירה הזאת תהיה לעד כי יש אלקים שופטים בארץ המגיד מראשית אחרית. ואם ימצאום צרות רבות ידעו שזה ע"פ ההשגחה.

יוענה כתבו לכם את השירה הזאת" (לא, יט)

הסמיכות של מצות עשה זו של כתיבה ספר תורה לפסוק הקודם "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה" באה ללמדנו שבכוחה של התורה להגן להציל מכל צרה ויגון. אפילו בעת הסתר פנים כמו בדורינו, אור התורה מפני נוגהו, ולאורה נסע ונלך, וכמו שאומרת הגמ' (סוטה כ"א) "כי נר מצוה ותורה אור – מה אור מגן לעולם אף התורה מגינה לעולם.

והיה כי תמצאן וגו" (לא, כא)

"והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות. ועתה השירה הזאת לפנינו לעד" – וכי מה זקוקים לעדות על הצרות. וכי לא מרגישים אותן?

אלא הכוונה לרעות הרחוניות. המדיום הנפשיים שאין אדם עומד עליהם אלא אם כן עוסק בתורה.

ועובני והפר את בריתי... ועובתים והסתרתי פני מהם והיה לאכל" (לא, טז)

שני חטאים מצויינים בפסוק זה: אחד גיסא "ועובתים" – היינו עיבת המצוות התרשלות בקיומם הנובע מיחס של קרירות לעשיית המצוות, ומאידך גיסא "והפר את בריתי" –

היינו הפרת התורה ועבירת עבירות הנובע מיחס של חמימות לעשות רע. העונש כנגד זה ב"מידה כנגד מידה" "ועזבתים והסתרתי פני מהם" היינו שאף הקב"ה יגלה כלפיהם יחס של קרירות ואדישות, "והיה לאכול" היינו שהקב"ה יהיה פעיל לכלותם בשל פעילותם לדבר עבירה.

מעשה חכמים

אל תבא במשפט עמנו, כי לא יצדק לפניך כל חי (סליחות לערב ראש השנה)

כתב הרה"ק הי"ש מח משה" מאוה"ל זצ"ל: מעשה באדם, שנהג בעגלה בחוסר זהירות ובלי דעת, ודרדרה לתהום. העגלה התהפכה, ובנו יחידו מצא בה את מותו! כשהגיעו השוטרים לאוסרו, מצאוהו זועק מרה, ממרר בבכי ותולש את שערות ראשו על גופת בנו. "אוי לי, אוי לי, מה עשיתי! הן הרגתי את בני יחיד, מי יתן מותי תחתך, בני!"

הוא לא פסק מזעקותיו גם כאשר הביאוהו לפני השופט למשפט ולא מצא נוחם לעצמו, זעקותיו הנוקבות החרידו כל לב.

שמע השופט והורה לשחררו, "הוא קיבל את ענשו בעצם המעשה", אמר, "אי אפשר היה להענישו בעונש כבוד ונורא יותר!"

כך גם החוטא המתעורר להבין את אשר פגם בנפשו, ומתמרמר על חטאו, הרי חרטה זו היא היא ענשו, ולא יענישהו מעבר לה.

וזהו שנאמר: "אל תבא במשפט עמנו", מדוע, כי עוד בטרם עמדנו למשפט, עוד קודם לכן, לא הצדקנו את עצמנו, והתייסרנו עד מאד: "כי לא יצדק לפניך כל חי!"

והוא חסוף והמשיל לכך משל נוסף: אדם הלווה לחברו מעות, והלה מסר לידו שטר חוב בחתימת ידו, זמן הפרעון הגיע, והלווה לא פרע את חובו, הלך המלווה לתבוע את הכסף. אם יתכחש הלווה לחוב ויכפור בו, יתבעהו המלווה לדין ויכריחו לשלם. אבל אם יודה המלווה בכך שהוא חייב, אבל יבקש ארכה מפני שאין בידו מעות – מה ירויח המלווה אם יתבעו לדין?

וזהו שאנו אומרים: "אל תבוא במשפט עמנו", אל תתבענו לדין. ומדוע? כי לא יצדק לפני כל חי", הלא אין אנו טוענים שצדיקים אנחנו ולא חטאנו. אמתו לווה הטוען "לא לויית", אלא טוענים אנו, שאין בידנו לשלם, אין ידנו משגת לפרוע. כדלים ורשים דפקנו דלתיך, ומה יועיל כאן המשפט.... (ישמח משה)

הליכות והלכות

מדיני ראש השנה

בערב ראש השנה מתפללים סליחות ועושים התרת נדרים ומתירים את הנדרים שלא זוכרים. אבל איש יש נדר שזוכר במפורש, לא יסמוך על התרה זו, אלא יעשה התרה רגילה אצל שלושה בני אדם.

הרבה נוהגים להתענות בערב ראש השנה; יש נוהגים להתענות עד חצות (עד שעה - 1בצהרים בערך) ויש עד הלילה. מי שדעתו להתענות עד הלילה יקבל את התענית במנחה של יום שלישי ויאמר "עננו" במנחה של ערב ראש השנה. לא אומרים וידוי ותחנונים בשחרית של ערב ראש השנה מפני החג.

מסתפרים ומכבסים לכבוד החג ומקוים שה' יעשה לנו נס בימים אלו ויוציא לאור משפטנו.

כתב ה"בן איש חי" "ויוזהר בתפילת מנחה של ערב ראש השנה שזו התפלה האחרונה בשנה".

בליל ראש השנה נוהגים לאכול סימנים לסימן טוב ומתפללים שה' יעזרנו על כל השנה. יש שנהגו לעשותם לאחר קידוש לפני אכילת הלחם ויש שנהגו לאחר נטילת ידים ואכילת כזית פת, והמנהג הראוי הוא לאחר אכילת הלחם. ומברכין ברכת הפרי ואוכלים ואחר כך לוקחים חתיכה נוספת ואומרים ה"יהי רצון" ואוכלים, שאין להפסיק בין הברכה לאכילה בשום דבר.

יום ראש השנה הינו יום הדין - לכן ראוי להתנהג ברצינות, אך בשמחה, שהרי חג הוא לה'. ולכן בסעודות, וכן בהיותו בביתו, ישתדל לדבר דברי תורה ולא דברים בטלים

וישיר זמירות לכבוד החג.

עיקר מצות היום היא השופר, ולכן ראוי להקשיב היטב לשופר ולכוון דעתו לשמוע בלי להפסיק בדיבור כל שהוא עד סוף התפילה לאחר שסיימו 100 קולות.

הנשים מצד הדין פטורות משופר, אבל נהגו רוב הנשים להקפיד לשמוע שופר בראש השנה. ואשה שיש לה ילדים קטנים ויש חשש שיפריעו את מהלך התפילה בבית הכנסת, עדיף שתקרא לתוקע שיבוא לביתה לתקוע, מאשר לבוא לבית הכנסת ולהפריע לכל הקהל. על כל פנים אם קשה לה דבר זה, תבוא ותשמע את הברכות ו- 30 קולות (תקיעות לפני מוסף).

כאמור, אין לדבר בזמן התקיעות כיון שהברכה של השופר חלה על כל התקיעות ואם יפסיק בדיבור יש חשש שיפסיד הברכה. וביחוד יש להזהר בזה לאחר תקיעות דמיושב בזמן שמחזירים ס"ית למקומו שאז המכשול גדול.

בליל ראש השנה מברכים זה את זה לשנה טובה תכתב, אבל ביום לא יברך תכתב, שכבר נכתב, אלא יברך גמר חתימה טובה.

ביום ראש השנה ראוי שלא לישון, וינצל את היום לתורה, אולם אם קשה לו, ישן לאחר חצות היום. ונהגו לומר את כל ספר תהלים בכל אחד מימי ראש השנה שהרי אמרו "הולך בטל, כישן דמיי".

בליל השני בקידוש אומרים שהחיינו. וראוי לקחת פרי חדש או בגד חדש ולהניחו על השולחן או ללבשו בזמן הקידוש ולכוון עליו. ואם אין לו, עם כל זה יברך שהחיינו בקידוש.

ביום ראשון של ראש השנה הולכים למקום מים, אם אפשר - שיש בו גם דגים ועושים "תשליך", זכר לעקידת יצחק. שכאשר הלך אברהם לעקוד את יצחק, בא השטן בדמות נהר וביקש לטבעו, ולכן זכר לזה אנו הולכים למים להזכיר עקידתו של יצחק אבינו.

במקום בו מצויים הרבה אנשים ונשים, במעורב רח"ל, וכן אם הדרכים המובילות לשם מלאות אנשים ונשים, ראוי ביום זה לחפש מקום אחר לתשליך ולא יאבד את קדושת היום בהליכה זו. וכבר כתבו האחרונים בזה להמנע מהליכת נשים וגברים יחד - ודי למבין.

שבת שלום

ולמוד מהנה!!!

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקה טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי הכמים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T: 525-55589 8756 F: 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובהתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה, נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

בכה, התאבל על חורבן הבית
פרוש מהעולם ותאוותיו
לא יכלו לו כלי-היצר וחיתותיו
יחיד סגולה מדור קודמים
זכה הדור-והאריך ימים ושנים

הקים אילן פארות
שורשיו באדמה משובחת-נעויות
בנים ובני בנים תלמידי חכמים מופלגים
אוהבי ה', יראי אלוקים

אם נמשיך ונרבה בעטים
מגודלה של איכות נהיה ממעטים
רצינו-
ואזלו המילים
שאלנו-
ולא הספיקו הכלים

סבא,
האר עלינו מהנר הקטן באורו הגדול
השפע עלינו שפע קדושה וטהרה
אל תניחנו בדם בין סערות
החזק אותנו ברחמים בין רוחות
בשמש חסדיך - לטף דור יתומים
העתר בעדינו אלי מרומים
שאמרי פינו יהיו לרצון
ונזכה בביאת גואל במהרה לציין
אמן כן יהי רצון

הגאון הצדיק ר' יעקב יגן זצ"ל

עת נצחו אראלים את המצוקים
עת ארון הקודש נשבה
עת אבדה ספינה קברניטה
עת עלה צדיק לשמי מרומים

השמים מבכים
יקום כולו נמלא יראת אלוקים
עמו, בסיס, יסוד איתן
נלקח-ואיננו עוד כאן

דמות שכולה מהות
עומק ברוח, ענק בגדלות
בה חוברים ענוה ופשטות
עם חכמה וגאונות

נר לאחד-נר למאה
רועה צאן העדה
משקה מדליו לאחריים
מעין מפכה, מים מובחרים

מרקם של 3 יסודות
גמ"ח, תורה ועבודת מידות
כל יסוד בנפרד
כתר לנוזר-יחיד ומיוחד

מראות אלוקים בחלום
נגלו לו כאור ביום
בזכותו-עצה ותופר
בברכתו-גזירה כאפר

גם בתנאים לא תנאים
עשה תורתו קבע ומלאתו ארעי
במסירות נפש-מיטב הידורים
קשר כתרם לכבוד מעלה-בלי די

אמונה יצוקה בבורא בכל מצב
צפיה לביאת גואל-כאן ועכשיו
תדיר בתיקון חצות בליל

"כי לא תשכח מפי זרעו"
"כי לא תשכח מפי זרעו" - התורה רמזה לנו שאפילו בזמן שישראל בשפל המדרגה. הם יחזרו ויפרחו. כמו שאומר הנביא: כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח כן ה' אלהינו יצמיח צדקה ותהלה (ישעי' יא). דומים ישראל לעץ השדה ולגן הירק. שבימי החורף כשהשגל מכסה הארץ הם עומדים ערומים. אבל כשזאב האביב הם מוציאים נץ ופורחים. כך עם ישראל, יש תקופות של שממה. אין תורה ואין מוסר, אולם אין להתיאש, כמו שנאמר כאשר השמים החדשים והארץ החדשה עומדים לפני כן יעמוד זרעכם ושמכם (ישעי' כב).

תשובה כהלכתה
הגרי"א זצ"ל בפירושו ל"מגילת אסתר" כתב על הפסוק (ב' י"ב) "ובהגיע תר נערה ונערה לבוא אל המלך אחשוורוש מקץ היות לה כדת הנשים שנים עשר חודש. כי כן ימלאו ימי מרוקיהן ששה חדשים בשמן המר, וששה חדשי בבשמים ובתמרוקי הנשים". והוא שבכל ראש השנה ויום הכיפורים, האדם חוזר בתשובה וצווק טטאתי סלח לי, והקב"ה ברוב חסדיו ורחמינו מעביר על חטאיו ועוונותיו. אבל העון עצמו אינו נמחק, אלא תלוי אם יחזור בתשובה שלימה, אזי ימחול לו. וממתניין לו י"ב חדש, "כי כן ימלאו ימי מרוקיהן" - מירוק העוונות. "ששה חדשים בשמן המור", היינו שישליך תאוות המותרות כל ששה חדשים, וששה חדשים ירגיל את עצמו במצוות עשה ולא תעשה, שימרק עצמו בלא תעשה עבירות. "ובזה באה אל המלך", היינו חצי שנה בתשובה ובהשלכת התאוה ועשיית מעשים טובים, וחצי שנה במצוות עשה ול"ית, ורק אח"כ יוכל לבוא אל המלך בראש השנה ויום הכיפורים לבקש, ואז אין מזכירין לו עוונות הראשונים כלל. יעו"ש היטב בדבריו הנפלאים.

העלון לעילוי נשמות
יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל
ואשתו
רחל בת שרה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

הילולא דצדיקא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
כו אלול	כה אלול	כד אלול	כג אלול	כב אלול	כא אלול	כ אלול
רבי שלמה חזן מח"ס שלחן הזהב שקיעה 6:59	התנא רבי אלעזר ברשב"י	רבי ישראל מאיר הכהן מראדון בעל החפץ חיים רבי יחזקאל אברמסקי מח"ס חזון יחזקאל לתוספתא	רבי אורי השרף מסמורעליסק	רבי פנחס רבינוביץ אב"ד קינצק	רבי יהונתן אייבשיץ מח"ס יערות דבש	רבי יוסף שלמה ב"ר יהודה לייב בהנמן ר"י פוניב'ז רבי אל יהו לאפיאן מח"ס לב אליהו שקיעה 7:09

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה